

HUNYADFALVA

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOM

1.	BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ.....	3
2.	HUNYADFALVA BEMUTATÁSA.....	5
3.	ÖRÖKSÉGÜNK.....	11
4.	TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA	24
5.	A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK	29
5.1	ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ	29
5.2	KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA	50
6.	JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK, KERÍTÉSEK, KERTEK, ZÖLDFELÜLETEK	51
7.	JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK	52

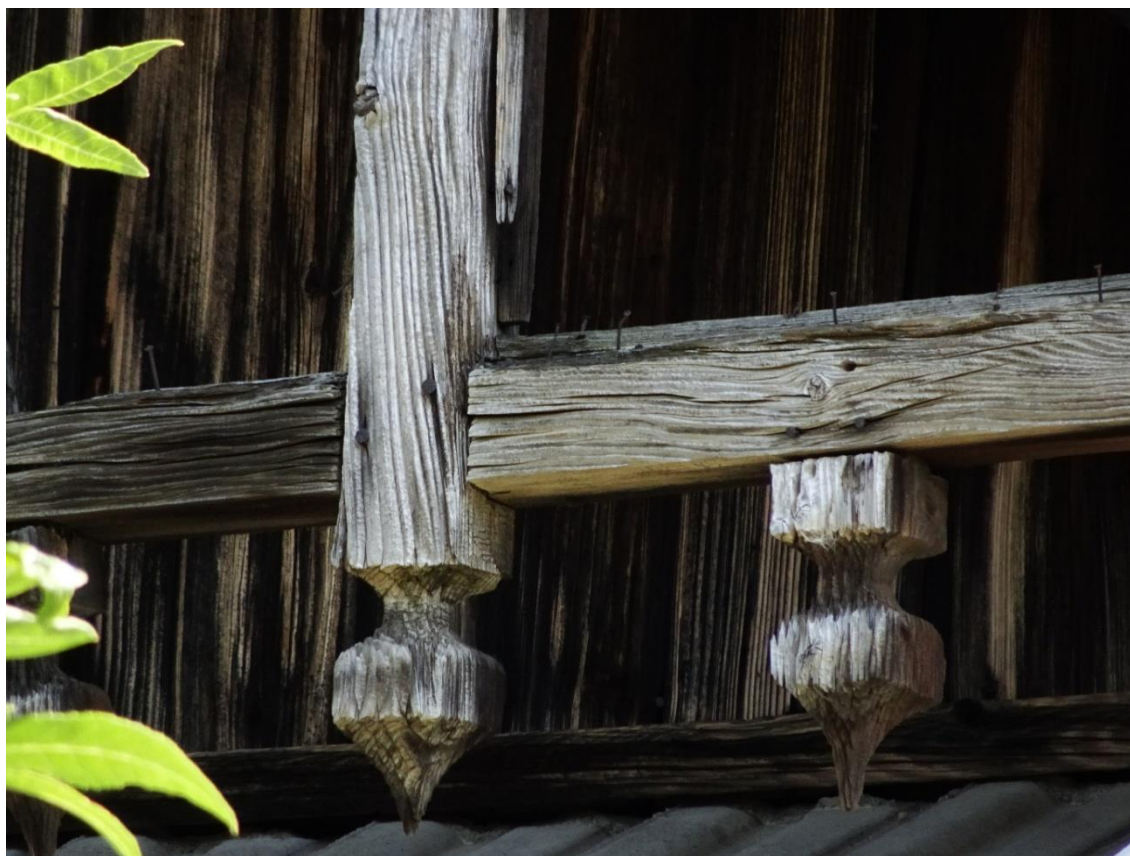
1. BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ

*„ A szülőföld szálai örök összekötők
a tájjal és a földdel, amiből az ember lett,
és amivé lesz, és nem szakadhat el soha”
(Fekete István)*

Az építészet egy vizuális művészet és az épületek önmagukért beszélnek. Tükrözhetnek különböző érzelmeket, vagy akár az adott tájegység jellemzőit, kulturális és történelmi értékeit. Ezért lényeges a település tudatos formálása: a parkok, terek és egyéb közterületek megfelelő elrendezése és kialakítása, az épületek körültekintő vizsgálata és esetleges változtatása. Ezáltal nemcsak az épületek, de a település is magáért beszél majd.

A kézikönyv bemutatja Hunyadfalva község természeti környezetét, épített örökségi és természeti értékeit, mindazon elemeket, melyek a településre jellemzőek.

A kiadvány segítséget kíván nyújtani az építetőknek, akik itt szeretnék leélni az életüket és környezetbeillő, esztétikus házat álmodni és ehhez minőségi környezetet szeretnének megteremteni. Segítség kíván lenni a tervezőnek, aki igyekszik megvalósítani a megrendelője elképzelését oly módon, hogy figyelembe veszi az épített és természeti környezetet és olyan házat tervez, amely megrendelője igényeit figyelembe véve szemet gyönyörködtet, környezetbeillő és esztétikus.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelezőnek, azonban figyelembevételükkel elkerülhetjük, hogy a település karaktere megváltozzon, elősegítjük, hogy a kialakult jellegét megőrizze és erősítse azt.

A kézikönyv folyamatosan formálódik a létrejövő újabb és újabb épületek, műtárgyak, természeti környezet folyamatosan alakítják, bővítik tartalmát.

A kézikönyvben nem tudjuk feltárni a település teljes egészét, nem tudunk bemutatni minden épületet, de törekszünk a legjellegzetesebb, a település karakterét, arculatát meghatározó példákat bemutatni a teljesség igénye nélkül.

Célunk, hogy a kézikönyvet olvasó, lapozgató reális képet kapjon Hunyadfalváról és áttanulmányozva a kézikönyvet kibontakozzon előtte a településkép.

Ajánljuk mindazok figyelmébe, akik építkezni, felújítani, bővíteni szeretnének és azoknak is akik csak álmodoznak, vagy szeretnék jobban megismerni környezetüket, és ajánljuk azoknak is, akik érdeklődnek a település iránt.

2. HUNYADFALVA BEMUTATÁSA

ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSKÉP, TELEPÜLÉSKARAKTER

Hunyadfalva község Jász-Nagykun-Szolnok megyében, Szolnoktól észak-keletre 29 km-re található, a Szolnok – Kőtelek - Tiszasüly országos mellékútról leágazó bekötőúton megközelíthető zsáktelepülés.

Közvetlen vasúti kapcsolattal nem rendelkezik.

“Hunyadfalva apró település Nagykörű, Kőtelek, Besenyszög és Csataszög által közbezárt területen a Tisza-folyó jobb partján. Korábban Kőtelek lakott külterülete volt a szabályos, négyzethálós rajzolatú, hét utcából álló falu. A helybéliek nagy büszkeségére 1993 óta önálló a település.

Hagyományokra épülő, a környezetkímélő és természetközeli állapotokat megőrző mezőgazdasági termelés és állattartás, a hozzá kapcsolódó feldolgozóipar telepítése, valamint a község határában áthaladó környezeti adottságokra szerveződő (Dobai csatorna – horgászat) turisták „megállítása”, az itt lakók életkörülményeinek javítása, és a rekreációs célokat szolgáló vidékfejlesztés összehangolása a település lakosainak érdeke.

A település külterülete 533 hektár. A közlekedési utak és a település közötti területen legelők, gyepes területek találhatók (Gulya-legelő, Hájas-rét), míg a falu nyugati határára a szántóföldi növénytermesztés jellemző (Kígyós).

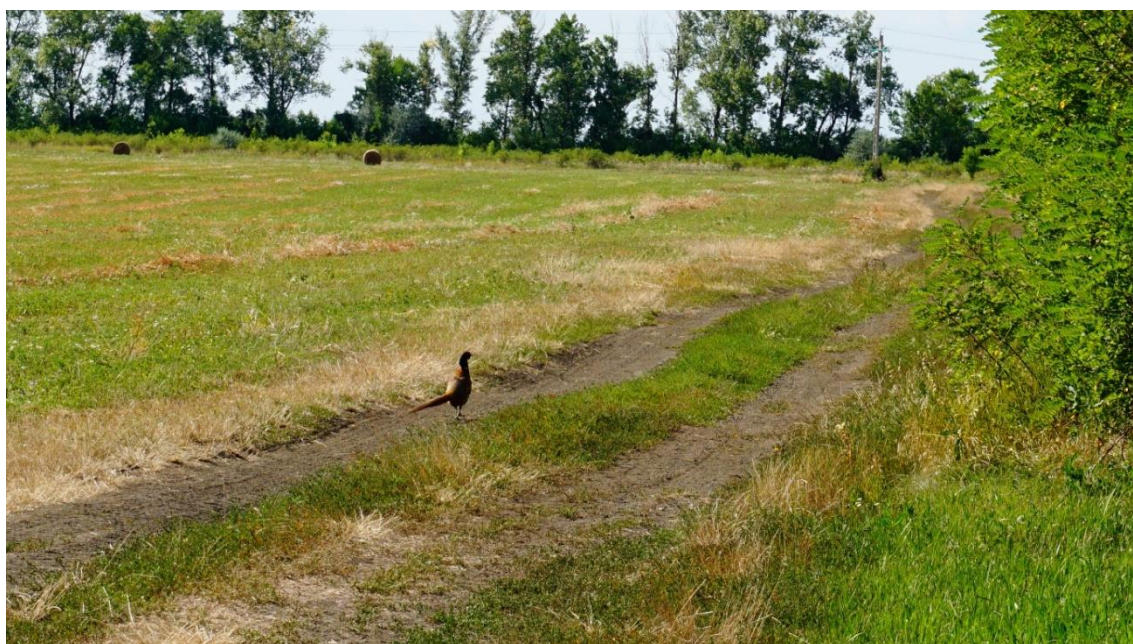

Hunyadfalva utcáira jellemző növények a fehér fűz - *Salix alba* (erősen visszavágva), az orgona – *Syringa vulgaris*, és a szürkenyárfa – *Populus canadensis*, fehér akácfa – *Robinia pseudoacacia*. Az Árpád utcán egy terebélyes, gyorsannövő bálványfa - *Ailanthus altissima* látható.

Szakaszosan fasorként ültetett fehér fűzfák az Árpád utcában találhatók.

A település külterületére jellemző a művelt mezőgazdasági területek látványán túl az állatvilág, a vadban gazdag településen gyakran feltűnik egy-egy őzcsoport, vagy éppen fácán.”

(Forrás: Településrendezési terv, Kollányiné Földi Hajnalka tájépítész)

Hunyadfalva belterületét a Szolnok – Tiszasüly országos mellékútról letérve érjük el. A településen keresztülhaladó út mellett található a kistelepülés központja, a községházának, orvosi rendelőnek, könyvtárnak helyet adó épületegyüttes, mellyel egy telken található a templom épülete.

A bekötőútra merőleges - néhány utca alkotta településen - lakóutcákban családiházak alkotnak utcaképet. A jellemzően földszintes családiházak az út melletti zöldsávon túl előkerttel vagy anélkül épültek.

A település központi részén, a buszforduló mellett található a község élelmiszerboltja és a parkosított terület utcabútorokkal, emlékhellyel.

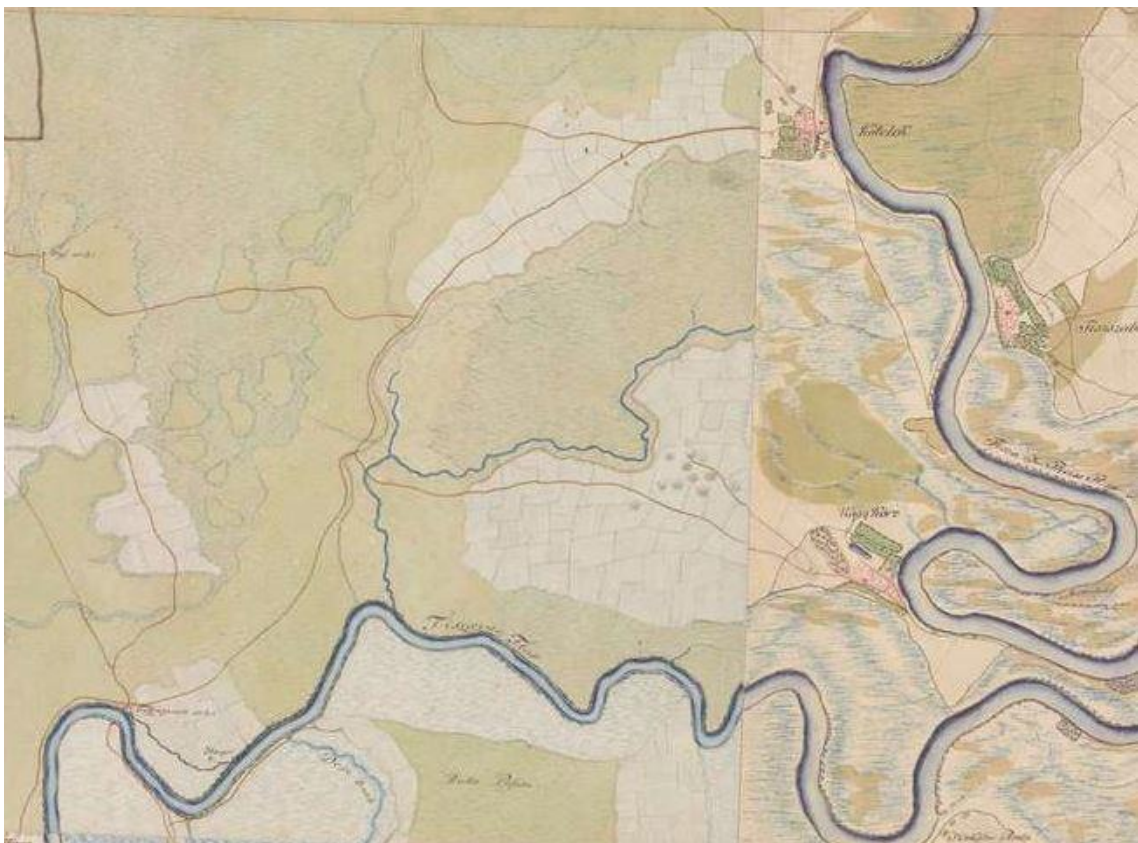
A településképre jellemző, hogy a földszintes családiházak közül a főúton csak a templomtorony emelkedik ki. A belterületen nem alakult ki összefüggő gazdasági terület.

3. ÖRÖKSÉGÜNK

“Hunyadfalva neve még nem szerepelt az 1863-ban kiadott helynévtárban, de bizonyára már abban az időben lakott hely volt. A XIX - XX. század fordulójára hivatalossá vált névalak valószínűleg szájhagyomány útján rögződött. A településnév utal a Hunyadyakkal való kapcsolatra, ugyanis Kőtelek és Nagykörű határában nagy kiterjedésű földbirtokkal rendelkeztek a Hunyady örökösök. A leszármazottak között lévő Hunyady Anna férje, báró Baldácsy Antal alapítványt létesített a református egyház javára. A báró halála után itteni birtoka teljes egészében a Baldácsy – alapítványra szállt, és egészen az 1945 -ös földosztásig odatartozott. Az 1903. évi Országos Helynévtárban mint Kőtelek külterületi lakott helyét tüntetik fel Hunyadfalvát.”

(Forrás: Adatok Szolnok megye történetéből)

A történelmi térképeken sem ábrázolják még a települést, csak a III. katonai felmérés térképei utalnak a külterületi lakott helyekre, puszták neveire.

*Katonai felmérés (1763 - 1787) térképe, melyen Hunyadfalva önállóan még nem létezik
(www.mapire.eu/hu)*

II. Katonai felmérés (1806 - 1887) térképe még Hunyadfalva település nélkül

III. Katonai felmérés (1869 - 1887) térképe, ahol a külterületi nevek alapján a település helye már beazonosítható

“Szinte végtelen határ tartozott ide, 1935-ben Hunyadfalva központi részén 470 lakos élt, a többi szétszórta helyen 737-en laktak családi életközösségekben. Hunyadfalván 1903-ban iskolát létesítettek, 1910-ben a tanulók száma majdnem 100 fő volt. A kistelepülés első tanítója jól tudta, hogy az olvasás, számolás, betűvetés tudománya mellett mit követel meg az élet a keze közül kikerülő emberektől. Ezért mezőgazdasági ismeretekre is tanította a gyermekeket, és saját kertjében gyakorlati foglalkozást is tartott. A felnőtt lakosság művelődését a Kőtelek - Hunyadfalvi Római Katolikus Gazdasági Olvasókör biztosította. Sajnos Hunyadfalva népessége kritikus mértékben lecsökkent az erőltetett tanyafelszámolások miatt. A gondok ellenére a lakosság 1951-ben kezdeményezte a település elválását Kőtelektől. Hosszú 42 évig tartó huzavona előzte meg Hunyadfalva önálló községgé alakulását. 1953-ban az önállóság helyett a Kőtelki Tanács igazgatási kirendeltségét szervezték meg, viszonylag széles körű feladatokkal felruházva. A Szolnok Megyei Tanács 1968-ban megszüntette a kirendeltséget a lakosság további fogyása és az ügyfélforgalom csökkenése miatt.

A kedvezőtlen folyamatok 1990-re mérséklődtek és a lakosság újra igényelte a helybeli oktatás engedélyezését. Az önállósodási törekvések eredményeként 1990-ben újraindult az alsó tagozatos iskola. Az összevont osztályokat egy tanteremben oktatja két tanár, délelőtt az iskolában, délután a napköziben foglalkoztak a 15 tanulóval. Sajnálatosan az iskola összevonások miatt jelenleg nincs oktatás a hunyadfalvi általános iskolában. A diákokat a falugondnoki szolgálat kisbuszával viszik a közeli Kőtelekre iskolába.

Hunyadfalva 1993. január 1.-jén önálló községgé alakult. A jegyzői feladatokat és gazdasági ügyeket a Kőtelki Körmegyei Tanács végzi. “

(Forrás: Adatok Szolnok megye történetéből)

A település szerkezetét tekintve szabályos utcás településszerkezetű. Az utcák mérnöki tervek szerint alakultak ki. A településen található hét utca a Szolnok - Tiszasüly útról ágazó bekötőútra fűződik fel. Fent említett bekötőút a település fő utcája.

Az utcák vonalvezetése szabályos, a keresztirányú átkötő utak arra merőlegesek.

A település szerkezetét meghatározza a közterületeken kívül a telekszerkezet és a települési szövet. Hunyadfalva telekszerkezetét tekintve szabályos, az úthálózattal együtt mérnöki tervek szerint kiosztott telekszerkezetű település. A telkek téglalap alaprajzúak, a közterület (utca) felé a rövidebb telekoldal csatlakozik.

Az utcák által határolt tömbökben a telekoldalak egymással folytatódólagosak, a csatlakozó telekvégek derékszögűek, szabályos telekosztások jöttek létre.

A település külterületén lévő gazdasági terület a Szolnok - Tiszasüly út és a bekötőút mellett, a belterülettől távolabb helyezkedik el. A településszerkezetet kedvezőtlenül nem befolyásolja, a településszerkezeti fejlődésnek gátat nem szab.

A külterületet meghatározzák a művelt mezőgazdasági területek táblái, a Dobai csatorna nyomvonala és az úthálózat.

A település külterületén lévő gazdasági terület a Szolnok - Tiszasüly út és a bekötőút mellett, a belterülettől távolabb helyezkedik el. A településszerkezetet kedvezőtlenül nem befolyásolja, a településszerkezeti fejlődésnek gátat nem szab.

Hunyadfalván országos védelem alatt álló művi érték nem található.

Településképi szempontjából Hunyadfalván a meghatározó, egyedi épületek, építmények a település két útja mentén, az Árpád utcán és a Rákóczi úton találhatók.

A településre jellemző egykori vályogból épült, jellegzetes deszka oromzatú parasztházak közül mára eredeti formájában kevés épület maradt fenn. Néhány deszkaoromzat még őrzi a régmúltat.

A deszkaoromzatok jellegzetességei a tetőcsúcsnál lévő díszített részletek, sok esetben az építési évszám feltüntetésével. Helyi jellegzetesség több épületnél is a deszkaoromzat alatt végigfutó cserépsor, amely megtöri a homlokzatot és még jobban kiemeli az oromzatot, mely színvilágában is kontrasztos, a jellemzően fehérre meszelt fal oromzata sötétbarna. A környékbeli településektől eltérően itt nem volt jellemző a kereszt motívum megjelenítése.

Hunyadfalvára jellemzőek az elmúlt 100 évben emelt út menti keresztek.

A helyi művi építészeti értékek közül kiemelkedik a római katolikus imaház, melynek tornyos, jellegzetes tömege a település címerét is díszíti.

A római katolikus imaház telkén találjuk a településképi szempontból meghatározó polgármesteri hivatal épületét.

TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

Hunyadfalva természeti értékei közé tartozik a Dobai csatorna külterületet érintő nyomvonala.

Hunyadfalván védett természeti területek közül ökológiai folyosó övezete és magterület található, a belterülettől keletre illetve nyugati – északnyugati irányban.

RÉGÉSZET

“Hunyadfalva megyénk legkisebb határával bíró önálló települése, területe mindössze 535 hektár. Hunyadfalva a Tiszától messzebbre fekszik – de ez csak a látszat, az Alföldön egyetlen település sem vonhatja ki magát a Tisza és mellékfolyói hatása alól. Ebből még Hunyadfalva kicsiny határába is jutott, a Dobai-csatorna képében, mely jól láthatóan egykor élővíz volt, épp a település szomszédságában húzódó mederrész kanyarulatai mutatják ezt. A Dobai-csatorna medrét mára azonban jelentősen átalakították, lefolyását meggyorsították, de eredeti jelentősége mégis megmaradt: Dobapusztánál a Tiszába ömlő kis patak volt egykor. E tény régészeti vizsgálódásunk során nyer jelentőséget, ugyanis elmondható, hogy a történeti és a történelem előtti időkben mindig az élővizet határoló közvetlen (első) magas partok, löszhátak a legfontosabbak, mivel a víz közelsége az emberiség minden korszakában elsőrendű szempont volt a települések helyének kiválasztásában. Élővízre – friss vízre! – embernek, állatnak, növénynek egyaránt szüksége volt, ezt semmilyen ásott kúttal, esővíz gyűjtő ciszternával nem lehetett pótolni. Tehát emberi megtelepülés nyoma csak ott nem kereshető, ahol friss víz még nyomokban sincs, ilyen terület az Alföldön pedig (még ma sem, a Tisza mederrendezése után sem!) nem található. Az utóbbi évek nagyberuházásaihoz kapcsolódó terepbejárások, ásatások is hasonló, meglepő eredményt mutatnak, gyakorlatilag a Tiszától 3-4 km-re is található nagy kiterjedésű, intenzív, hosszú életű település, ott, ahol szinte már nem is vártuk előfordulásukat. Ez mutatja számunkra, hogy a néhány száz vagy akár ezer évvel ezelőtti vízrajzi kép mennyivel eltérőbb volt, mint a jelenlegi állapot.

A Dobai-csatorna enyhe partját leszámítva Hunyadfalva határa szinte tökéletesen sík és viszonylag mélyen fekvő terület. A határ jó kétharmadán – a falutól északra, és a csatornától nyugatra eső részeken – még néhány évtizeddel ezelőtt is rizsföldek voltak. Ha volt is valaha némi egyenetlenség a felszínben, a rizstáblákhoz ezeket biztosan elegyengették. Hasonlóan mesterséges kialakításúak a mára nagy részben megszűnt táblákat határoló gátak, vízelvezető árkok is. Mindössze a falutól délre, délkeletre eső területen van némi mozgalmasság a felszínben, a Kisbögre és Hájrért vagy Szelekta elnevezésű dűlőkben. Ezek az enyhe felszíni hátaik egy régen kiszáradt, Nagykörűbe eső látványos morotva (Kengyel határ) északi, lapályos végéhez tartoznak és a morotva külső, egyébként is lankásabb partját alkották.

Hunyadfalva határában jelentős erdős terület vagy rét nem található, csak kisebb, véderdő-sávnak tekinthető facsoportok.

Hunyadfalva határában eddig még nem zajlott ún. régészeti topográfiai munka, ami az adott terület összes régészeti lelőhelyének szisztematikus felgyűjtését jelenti. Egy ilyen adatgyűjtés során az ígéretes partok módszeres, gyalogos bejárásával a felszíni nyomok (edénytöredékek, házmaradványokra utaló égett agyagrögök, hamus foltok) alapján szinte teljes képet kaphatunk egy terület történetéről – csak a temetők helyének lokalizálására kevés az esély, mivel a sírok mélyebbre vannak ásva annál, mintsem a földművelés azok nyomait a felszínre forgatná.

Hunyadfalva területén régészeti ásatás sem zajlott, mindössze egy lelőhelyről van tudomásunk, melyre 1961-ben, leletbejelentés nyomán derült fény (1. lelőhely).

De a Kisbögre-majori leletek kívül a Damjanich János Múzeum régészeti gyűjteményében közelebbi lelőhely meghatározása nélkül, csupán Hunyadfalva bejegyzéssel újkőkori (Körös- és a Tisza kultúrába tartozó) leleteket is őriznek.

1. lelőhely: Kisbögre-major

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által nyilvántartott lelőhely, száma: 25.454

A Tsz Kisbögre-major elnevezésű épületegyüttesének udvarán 1961-ben hídmérleg számára gödröt ástak. Kb. 4 x 5 m-es területet bolygattak meg, 260 cm mélységben. A gödör kiásása során három, korai népvándorlás kori, szarmata sírt bolygattak meg. A leletbejelentésre Csalog Zsolt, a Damjanich János Múzeum régésze helyszíni szemlét tartott, regisztrálta a sírok helyét és összegyűjtötte a megbolygatott leleteket.”

(Forrás: Örökségvédelmi hatástanulmány, Dr. Tárnoki Judit)

4. TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

A belterület szinte teljes területe lakóterület családi házas lakóingatlanokkal. A település központi részén található egy épületegyüttesben a település minden intézménye, a községháza, könyvtár, orvosi rendelő, templom.

A teljes lakóterület falusias beépítési karaktereket mutat, oldalhatáron álló egykor tornácos, vagy tornác nélküli háromsztatú lakóházak jellemezték. A település mérete, a beépítés, az utcák egyforma jellege miatt egy településrészbe soroltuk a teljes belterületet.

Jellemző a lakóterületre az oldalhatáron álló beépítés, az utcára merőleges gerincű régi házakkal és kockaházakkal vegyesen. Az épületek magassága közel azonos, és az előkertek is nagyjából egyformák, így a különböző épület típusok és tetőformák nem hatnak zavaróan az utcaképhe. A sok zöldfelület, az út menti fák, bokrok egységes utcaképet hoznak létre.

Az épület típusokat tetőformájuk alapján több csoportba tudjuk sorolni Hunyadfalván. Megtaláljuk az utcára merőleges nyeregtetős épületet éppúgy, mint a sátortetős kockaházat.

Az egykori, jellemzően az 1900-as évek első felében épült hagyományos népi lakóházak háromosztatúak voltak, megközelítésük az udvar felől, sok esetben tornácról történt. A tornácvégeket a településen vagy már eleve zárt, utcára ablakkal nyíló tornácvéggel alakították ki, vagy utólagos beépítésről beszélünk.

A népi lakóházak jellegzetessége a deszkaormozat, melyet egyszerű díszítéssel, vagy csipkézett ácsmunkával készítettek el. Az épületek később már falazott oromzattal épültek, vagy az utólagos átépítésnél tűntek el a deszkaormozatok.

Az 1950-60-as évek körül a kockaházak kezdtek elterjedni, jellemzően sádtortetővel. Ezek az épületek külső arányaik és tetőformájuk miatt is teljesen eltérnek a népi lakóházaktól. Általában magasabb, 60-90 cm magas lábazat készült, így az épület magassága is nagyobb, mint a régi lakóházaknál.

Sok esetben a kockaházakat a hátsó telekhatár felé bővítették, itt kapott helyet a nyári konyha és a tároló épületek is.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET - KÜLTERÜLET

Hunyadfalván jellemzően a beépítésre nem szánt területek a külterületi egybefüggő mezőgazdasági területek, melyeket a Dobai csatorna, erdősávok, telephely szabdalnak és tesznek egyedivé.

Az alföldi településekhez hasonlóan Hunyadfalva külterületére is jellemző a mezőgazdasági területhasználat, a szántóföldi növények termesztése.

A külterületi mezőgazdasági területen az egykori major meglévő épületeit is megtaláljuk.

5. A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

5.1 ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

A kézikönyv fejezete segítség szeretne lenni, megfogalmazva a belterület sokszínűségét, de mégis egységes településképet, ajánlást próbál adni arra, hogy hogyan őrizhetjük meg Hunyadfalva hangulatát, hogyan erősíthetjük a kialakult hagyományokat, hogyan építhetünk modern, de nem hivalkodó épületet.

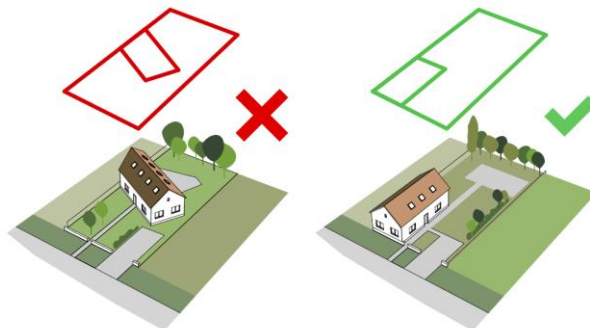
A belterület jellemzői alapján megállapíthatjuk, hogy bár több épülettípus előfordul, mégis Hunyadfalvára az utcára merőleges gerincű, deszkaoromzatos, tornácos, vagy beépített tornácos népi lakóház és a jellemzően sátortetős kockaépület a jellemző.

ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSRÉSZ

Az általános településrész a belterület teljes egészét felöleli, az építészeti útmutatóban leírtak ilyenformán a teljes belterületre érvényesek.

TELEPÍTÉS

Az általános településrészen megállapíthatjuk, hogy jellemzően oldalhatáron álló beépítés alakult ki. Általában utcára merőleges épületeket építettek, azonban a népi lakóházak mellett kockaház a jellemző

épület típus. Nem javasolható a zárt sorú vagy ikres beépítés, mert túlzottan zárttá válna az utcakép és a hagyományos rendet megtörné. Az oldalhatáron álló telepítés kedvez a telekhasználatnak, a lakóépületet természetes növényssávval elválasztva a hátsókert gazdálkodásra alkalmassá válik.

ÉPÜLETMAGASSÁG

Hunyadfalván hasonló épületmagasságokkal találkozunk, a település egészére a földszintes ház a jellemző.

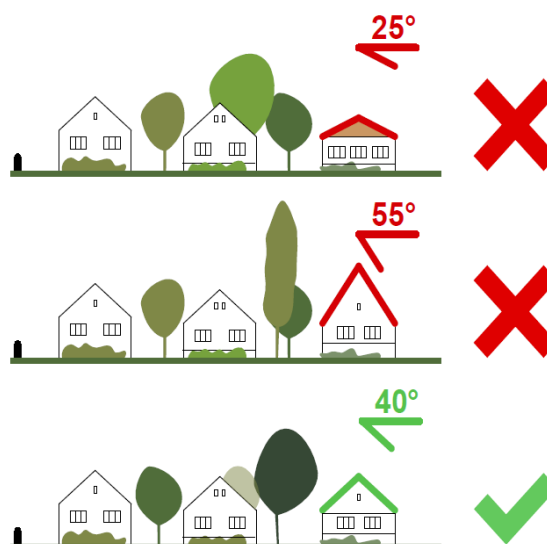
A meglévő épületek közé, mellé hasonló épületmagasságot javasolunk, mert a túl magas épület megtörné az utcaképet, túl hivalkodó lenne és esetlegesen a szomszéd telek benapozottságát is korlátozná.

TETŐHAJLÁSSZÖG

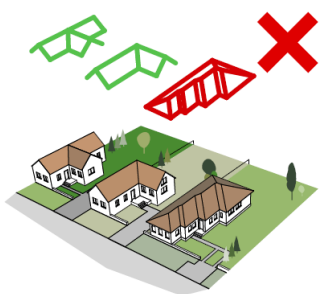
A belterületen a tetőhajlásszög csak egyes utca szakaszokon egyforma, azonban jellemzően egymáshoz közel szűk tartományban mozog a hajlásszög. Nem jellemző a lapostető és javasoljuk továbbra is megőrizni ezt a településképet, a meglévő épületek közé a meglévőhöz igazodó tetőhajlásszög illik. A magastetős épületek építése nemcsak településképi szempontból, de a hagyományok őrzése miatt is javasolt, továbbá a magastető alatt kialakuló padlástér tárolóhely is lehet.

A településrészen nem elterjedt a túl alacsony és a túl meredek tetőhajlás. Javasolt ennek a tendenciának megőrzése.

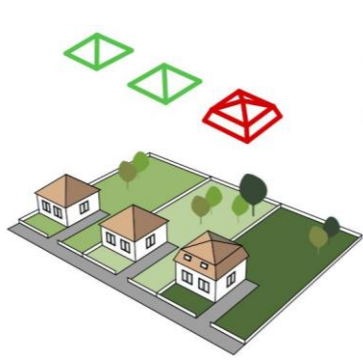
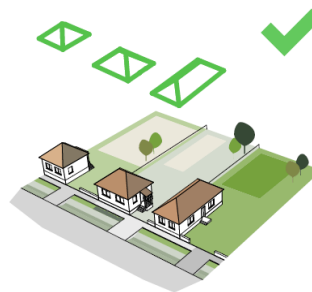
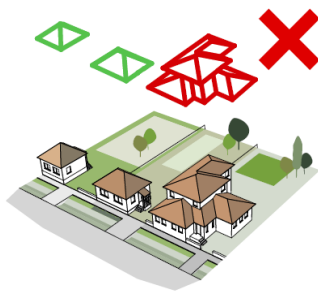
TETŐFORMA

Az általános településrészen a tetőforma jellemzően a nyeregtető, utcára merőlegesen és ennek kontyolt változatai, jellemzően deszka vagy falazott oromzattal, valamint a kockaházak sátoztetői. Nem alakult ki manzardtető és javasoljuk, hogy a túl összetett tetőformával együtt ezt a típust ne válasszák.

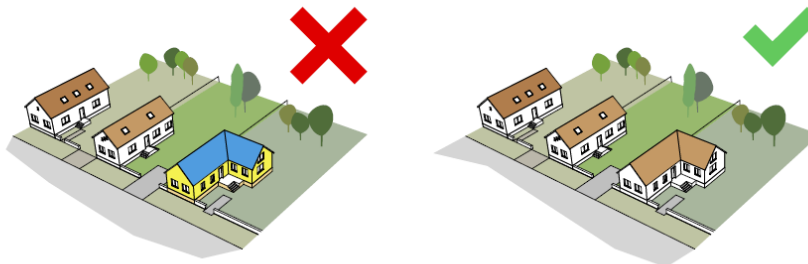
Kíváncos az illeszkedés vizsgálata, melynek során az általánosan jellemző karaktert vizsgáljuk. Amennyiben az építendő épület körül utcára merőleges nyeregtető van, akkor ne válasszunk túl összetett tetőformát, hanem próbáljuk követni a hagyományos formavilágot.

Amennyiben az utcarészleten sátoztetős épületek állnak, akkor oda modernebb köntösben újragondolva hasonló kerüljön és kerüljük a túl szabdalt, tördelt tetőformát.

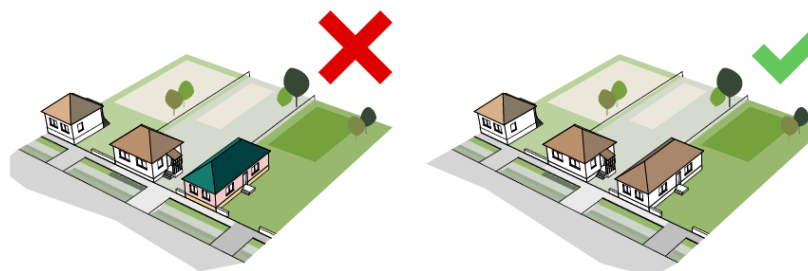

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNVILÁG

A településen jellemzően elütő színű sötétebb lábazat, világosabb pasztell színű falazat alakult ki, nem egyforma színekkel, de hasonló színvilággal. Kerüljük a túl élénk, rikító színek használatát.

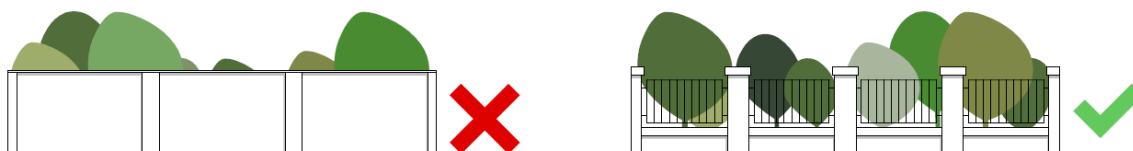

Anyaghasználat tekintetében jellemzően a vakolt, homlokzatfestett fal, vagy kőporozott fal, a természetes, natur cserép a jellemző. Kerüljük a fém anyagok, a kirívó színek, a fém héjazat alkalmazását.

KERÍTÉS

Hunyadfalván a lábazatos vagy lábazat nélküli áttört kerítés a jellemző, ami gyakran növényzettel beültetve természetes hatást kelt. Továbbra is meg kell őrizni az áttört jelleget, amely az átszellőzés és a kert bemutatása miatt is előnyös. Kerüljük a teljesen zárt kerítés építését.

A falszerű, zárt kerítések nem elfogadhatók

Oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és
2/3-ad áttört résszel

ÉPÜLETRÉSZLETEK

TORNÁCOK

Hunyadfalván a XX. század első felében épült lakóházakra jellemző volt a tornác, azonban az átépítés hatására ma már csak elvétve találkozunk ilyen épületekkel.

A településen a fa oszlopos, fa mellvédes tornác volt az elterjedt, amely mintegy külső folyosó funkcionált, nyáron a meleg ellen védve, esőben a szárazságot biztosítva

alkalmas volt termények időszakos szárítására, de a kerti munkák befejező stádiumára is. Átmenetet képzett a belső és külső tér között.

Az idők folyamán sok esetben ezek a tornácok beépültek és leginkább már csak a tetőforma emlékeztet a hajdanvolt épülettípusra.

Később a tornác helyét átvette a terasz, de a funkciója is átalakult. Ugyanúgy átmeneti tér, de a kerti munkákkal kapcsolatos funkciója szinte eltűnt, termények szárítására pedig már nem használják.

Az életmód átalakulásával szerepe megváltozott, egyrészt a házba történő bejutást segíti, másrészt kellő nagyság esetén családi összejövetelek színhelye lehet.

Javasolt a ház bejáratánál, mintegy zsilipszerűen előteret, teraszt vagy tornácot kialakítani, ami mintegy átmenet a kinti térből a benti tér felé. Az épület bejáratánál egy átmeneti zónát képez, így elkerülhetjük a belső tér hirtelen lehülését télen és ugyanennek jótékony hatása nyáron is érződik, amikor a forróság nem árad be a lakásba.

AJTÓK, ABLAKOK

Sokszor mondják az ablak a ház „szeme”. Elképzelhetetlen a ház ablak nélkül, amely egyszerre jelenti a világosságot, a fényt, a kapcsolatot a külvilággal. Az ablakok is fejlődéstörténeten mentek át, az idők alatt sokat változtak.

Kezdetben kicsi, kétszárnyú ablakok voltak, melyek ablakszárnyai külön – külön kifelé nyíltak, majd a ház növekedésével az ablak is növekedett. A kockaházaknál már háromszárnyú ablakok voltak, majd a modernebb épülettípusnál és a folyamatos átépítések révén az ablakszárnyak is megnövekedtek.

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt, tömör épülettömeget ezzel nyitjuk meg, ez teremt kapcsolatot a külvilággal.

Javasoljuk a ház tömegéhez és színvilágához megválasztani a nyílászáró színét, lehetőleg hagyományos színek (fehér, barna, olajzöld) alkalmazását. Az utcai homlokzaton érdemes a sötétítés és napvédés módját is jól megválasztani, mert egy- egy spaletta, redőny, zsalugáter a ház díszé lehet.

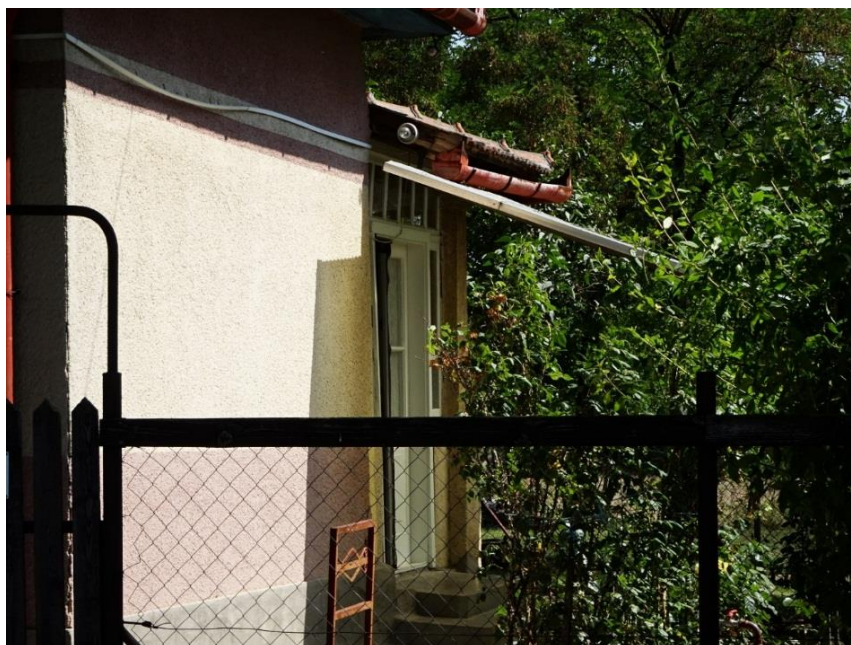

Az ajtók, kapuk a külvilág felé nyitják meg a házat, ugyanakkor a magánszférát le is zárják. Hunyadfalván jellemzően az utcai homlokzatokon ajtókkal nem találkozunk, csak a bejárati kapu enged be az udvarra és sok esetben hátulról a kert felé nyílik a bejárat. A kapu egyszerre elválaszt és beenged, szimbolikus jelentésű.

Javasoljuk, hogy a homlokzatokon lévő nyílászárók, ajtók, ablakok, mind színezésben, mind anyaghasználatban egységesek legyenek, ezáltal a homlokzat rendezett, esztétikus lesz.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Jellemzően a régi típusú házakat meszelték és a fertőtlenítés miatt is leggyakrabban fehér színűek, míg a lábazat eltérő sötét színű. A kockaházaknál a kőporozás terjedt el fehér vagy sárgás, drappos színvilággal. Javasoljuk a visszafogott színvilág alkalmazását, kerüljük a túl erős, rikító színek használatát.

RÉSZLETEK

Az épületek díszei, értékei a részletek, melyek egy-egy homlokzati stukkót, ablakkeretezést, vagy éppen nyílászáró részletet, mives kilincset jelentenek. Ezek nélkül a részletek nélkül az épület egy lenne a sok közül, de ezek az apró díszítések teszik igazán egydivé a házakat.

Javasoljuk a régi épületek felújításánál az egyedi díszeket, a deszkaoromzatokat megőrizni, a hiányzó részeket igyekezzünk úgy pótolni, ahogy az eredetileg kinézhetett. Az oromzatok színvilágát az eredeti sötétbarna színezésre hagyjuk. Lehetőség szerint a régi nyílászárókat őrizzük meg, vagy új nyílászáró beépítése esetén a nyílás méretén ne változtassunk és az új ablak osztása, díszítése hasonlítson az egykori ablakra.

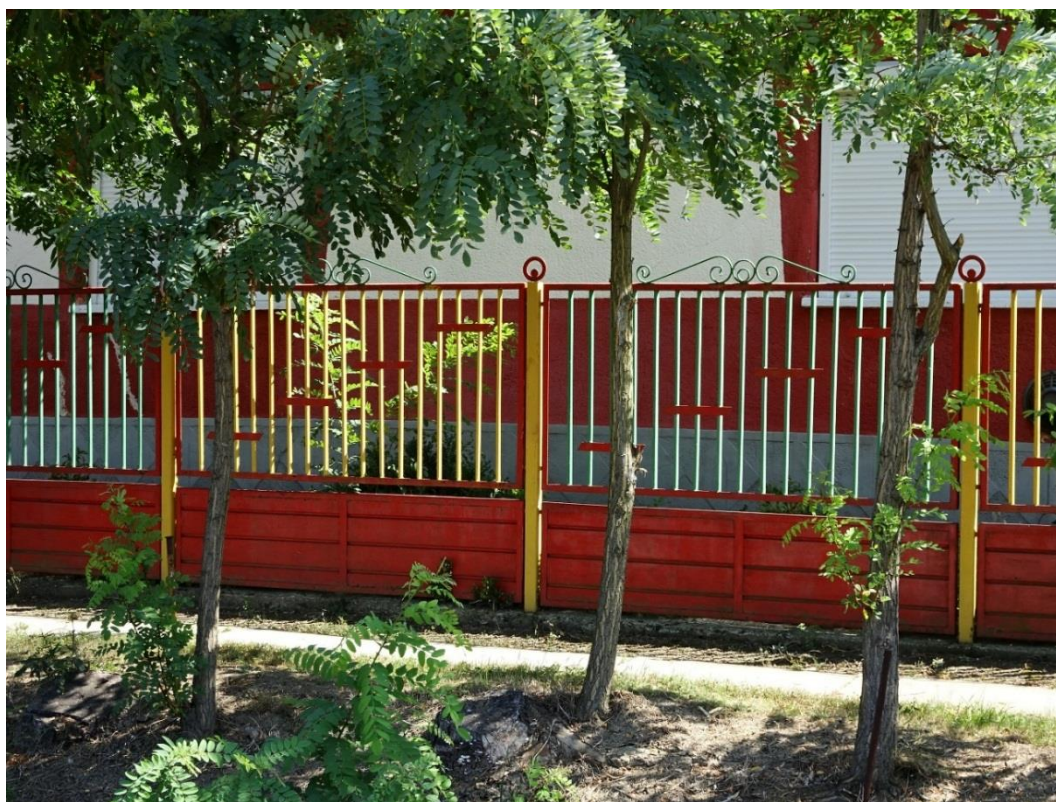
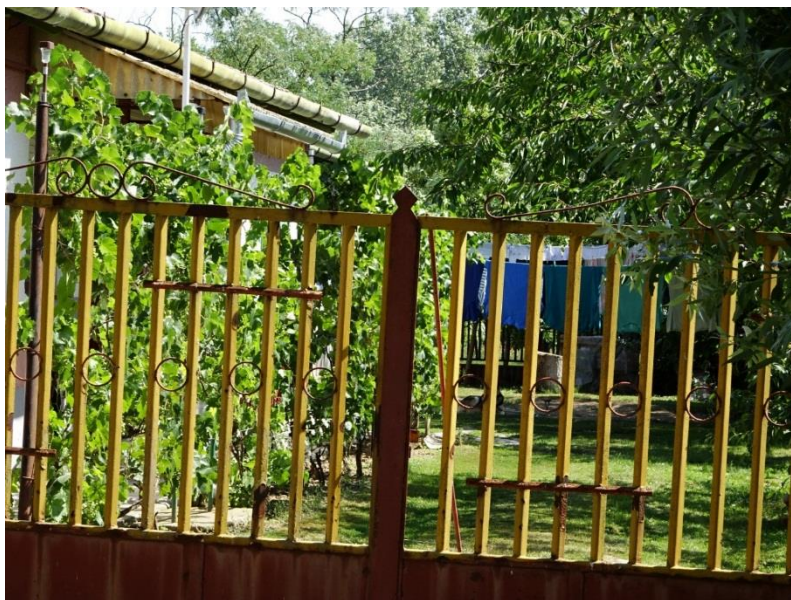

KERÍTÉSEK

A kerítések Hunyadfalván többfélék, azonban utcán belül magasságuk közel azonos és áttört kivitelűek, így az egységességet biztosítják. Anyaghasználat szerint találkozunk fémkerítéssel, falazott vagy beton lábazatú fémkerítéssel, de megfigyelhetünk olyan kerítést, ahol a beton lábazatot és oszlopok között fa lécek töltik ki. Kerítésünk lehetőleg áttört, az épülethez illő színvilágú és a szomszédos kerítésekhez alkalmazkodó magasságú legyen.

KERTEK

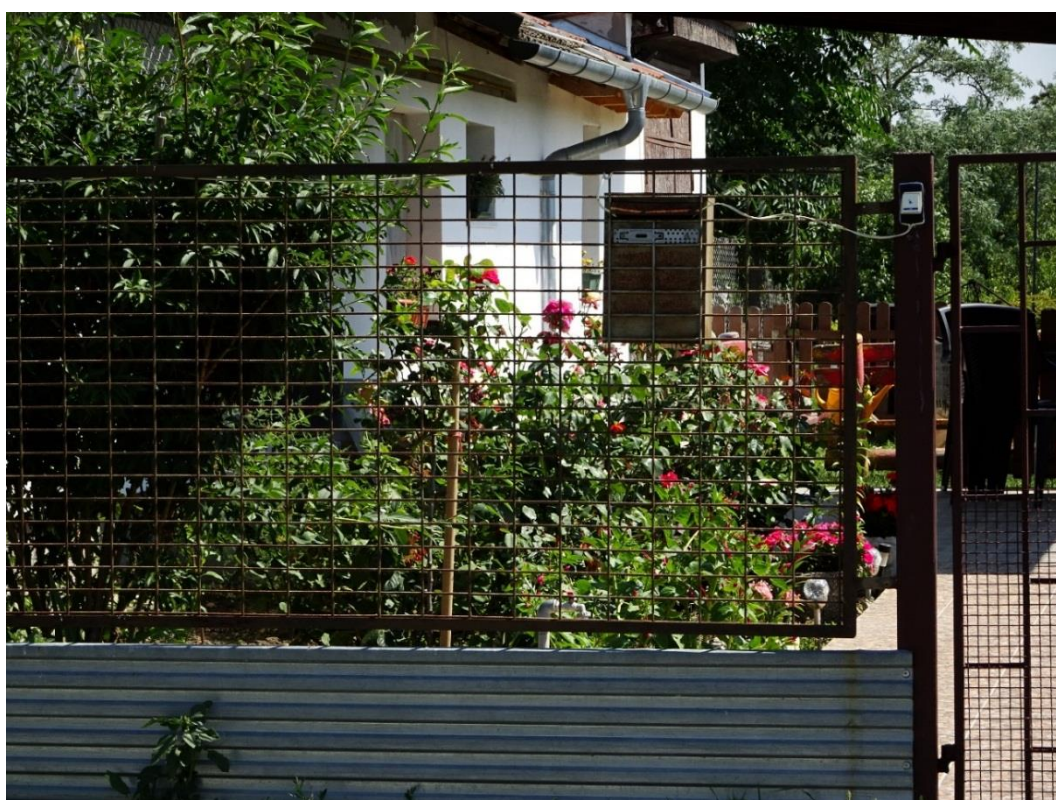
A belterületen jellemző a kertművelés. A csak kertes családiházakból álló településen a ház elengedhetetlen tartozékai a kertek. Hunyadfalván előkertés és előkert nélküli családiházak épültek. Az előkert, mint virágoskert funkcionál, de több esetben az oldalkertet is igyekeznek vegyes, egynyári és évelő növények beültetésével szépíteni.

Jellemzően a hátsóterek konyhakertek, mely a család számára a mindennapok zöldségeit, gyümölcsseit biztosítja, és több helyen a hátsókert egy elkülönített részén jellemzően baromfit tartanak.

Kertünk művelésénél törekedjünk a harmóniára, legyen esztétikus, rendezett a kert kialakítása.

Egy-egy szépen megművelt kert az épülettel egységet alkotva teremti meg az esztétikus, rendezett környezetet.

5.2 KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA

UTCÁK, TEREK

Hunyadfalva utcáit járva megfigyelhetjük a jellemző beépítési módot, az épületmagasságokat a homlokzatok sokféleségét. A közterületek tervezésekor is alkalmazkodjunk a meglévő adottságokhoz, jellemző homlokzatmagassághoz, tetőformához. A rendezett utcakép a település díszé. Nagyon fontos a gondozott utcák, terek látványa, mert ettől élhető és szerethető egy település. Gondosan válogassuk ki és ápoljuk az utcákon, tereken lévő növényzetet, mert ez egyúttal az ott lakók környezetük iránti igényességét is jelenti.

6. JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK, KERÍTÉSEK, KERTEK, ZÖLDFELÜLETEK

ÉPÜLETEK

Hagyományos kockaház jelentős zöldfelülettel. A környezetformálás legkézenfekvőbb és legszebb eszközei a növények, melyek különleges hangulatot adnak a háznak. A házak homlokzati színezése, a világos falazat szín alkalmazása kiemeli a ház egyedi részleteit és környezetbe illővé teszi azt.

Felújított népi lakóépület, ahol az eredeti díszesen faragott deszkaoromzat megőrzésre került, és a telek gondozottságával harmonikus környezet alakult ki. Az eredeti színvilág megőrzésre került.

7. JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

Hunyadfalván a sajátos építményfajtákhoz soroljuk a reklámhordozókat, a közterületi hirdetőfelületeket, az utcabútorokat.

A település üdvözlőtáblája természetes anyagból, natúr színben nem hivatkozó, ugyanakkor küldetését betölti.

Egyes intézmények és utcanevek táblája egységes a település üdvözlő táblájával.

A közterületi utcabútorok szép példája a fából gondosan megmunkált egyedi pad, mely nemcsak funkciója, de díszítő elem révén is szép színfoltja a településnek.

A belterületi műszaki berendezések között egyre jobban kezd elterjedni a klíma, melynek kültéri egysége elhelyezésénél igyekezzünk figyelembe venni az utcaképet, és lehetőleg ne a főhomlokzatra, hanem a műszaki lehetőségek szerint vagy a padlástér belső részébe, vagy a hátsó homlokzatra szereljük.

Napelemek alkalmazásánál a helyileg védett épületeknél ne alkalmazzunk tetősíkra szerelhető napelemeket, vagy azokat ne az utcafronti tetőfelületre tegyük és próbáljunk alternatívát keresni az energiahasználat racionalizálására.

A külterületen a meglévő természeti értékek megőrzése a vonuló madarak védelme érdekében nem kívánatos villódzó, világító reklámtáblák elhelyezése. Amennyiben tájékoztató tábla, ismertető tábla kerülne elhelyezésre, akkor csak természetes anyagból készülő, környezetbe illő típust válasszunk.

Hunyadfalva településarculatának megőrzése során vegyük figyelembe a meglévő értékeket, a kialakult településképet.

Új épület építése vagy felújítás során javasoljuk a kézikönyv átlapozását és a jellegzetes karakterek megőrzését, az utcakép figyelembevételét és az építészeti ajánlások megfontolását.

Megrendelő:

Hunyadfalva Község Önkormányzat Képviselő – testülete

Készítette:

Kiszelovics és Társa Településtervező Kft.

Kiszelovics Ildikó településmérnök, városépítési, városgazdasági szakmérnök

Felhasznált irodalom:

- *Hatályos településrendezési terv vizsgálati és alátámasztó munkarésze (Településrendezési és Műszaki Társulás, Szolnok.)*
- *Adatok Szolnok Megye Történetéből (Szolnok Megyei levéltár, 1980)*
- *TAK egyeztető felület építészeti útmutató ábrái (Lechner Tudásközpont)*
 - *Magyarszéphegy minta településképi arculati kézikönyv*

A fényképfelvételek:

2017. április - június hónapban készültek

Készült:

2017. július hó